

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет психології

Кафедра клінічної та реабілітаційної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХОПАТОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Клінічна та реабілітаційна психологія»

Спеціальність 053 Психологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 01 вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

@Кулеша-Любінець М. М.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХОПАТОЛОГІЯ
Освітня програма	Клінічна та реабілітаційна психологія
Спеціальність	053 Психологія
Галузь знань	05 Соціальні і поведінкові науки
Освітній рівень	Другий (магістерський)
Статус дисципліни	Нормативна
Курс / семестр	1/ 1-2
Розподіл за видами занять та годинами навчання (денна /заочна форма навчання)	Лекції – 24 год / 12 год Семінарські заняття – 36 год / 8 год Самостійна робота – 120 год / 160 год
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного Навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
2. Опис дисципліни	
Анотація до курсу	Предметом вивчення курсу «Клінічна психологія та психопатологія» є основні теорії в дослідженні функціонування особи з розладами психічного (соматичного) здоров'я у вітчизняній та зарубіжній клінічній психології; закономірності диференціальної діагностики патопсихологічних реєстр-синдромів в процесі клініко-психологічного дослідження; психотехнології збереження (відновлення) психічного здоров'я і психологічного благополуччя.
Мета та цілі курсу	<p>Мета курсу: розширити та поглибити теоретичні уявлення студентів про особливості функціонування особи з розладами здоров'я, сформувати практичні навички проведення диференціальної діагностики в процесі клініко-психологічного дослідження та психологічної інтервенції.</p> <p>Цілі курсу: ознайомлення студентів з особливостями функціонування особи з розладами здоров'я; оволодіння теорією, практикою клініко-психологічного дослідження та психодіагностики реєстр-синдромів; формування навичок психологічної інтервенції у сфері клінічної психології; розробка заходів з питань збереження психічного (соматичного) здоров'я та психологічного благополуччя.</p> <p>Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладання, проблемно-пошуковий, активні методи навчання (аналіз клінічних випадків, метод дискусій, «мозговий штурм», метод ситуаційно-рольових ігор, майстер-класи, мультимедійні презентації та ін.)</p>

Компетентності	<p>Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, клінічної та реабілітаційної психології та професійної підготовки у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.</p> <p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 5. Цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність.</p> <p>ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>Спеціальні компетентності:</p> <p>СК 3. Обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.</p> <p>СК 4. Здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну, профілактично-просвітницьку) з використанням науково верифікованих методів та технік.</p> <p>СК 7. Приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.</p> <p>СК 8. Оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.</p> <p>СК 9. Дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.</p> <p>СК 10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.</p> <p>СК 11. Здатність створювати, організовувати та реалізовувати різноманітні способи психологічного супроводу на етапах профілактики, лікування, та реабілітації.</p> <p>Програмні результати навчання:</p> <p>ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.</p> <p>ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.</p> <p>ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.</p> <p>ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.</p> <p>ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.</p> <p>ПР12. Застосовувати відповідну наукову інформацію щодо вирішення проблем профілактики, збереження, відновлення здоров'я та реабілітації та оцінювати її за критеріями адекватності.</p> <p>ПР13. Використовувати модифікації існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності психолога у медичних, санітарно-курортних та реабілітаційних закладах.</p>
-----------------------	--

3. Структура курсу						
№ з/п	Тема	Результати навчання	Кількість год (дф/зф)			Завдання
			Лекції	Практичні заняття	Самостійні заняття	
1	I семестр. Змістовий модуль I. ТЕМА 1: Вступ до клінічної психології (семінар №1) 1. Предмет та завдання клінічної психології. 2. Завдання клінічної психології у сфері охорони здоров'я, у сфері освіти та соціальній сфері. 3. Структура клінічної психології. 4. Історія становлення клінічної психології.	ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.	2/1	2/1	8/10	1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 1, 3, 5, 6, 7, 19. 2. Підготувати короткі біографічні відомості про перших дослідників клінічної психології в Україні та світі (усно). 3. Підготувати аргументи до дискусії про сучасні проблеми клінічної психології в Україні та світі (усно).
	ТЕМА 2: Стрес, криза та психологічний захист особистості (семінар №2) 1. Поняття про стрес. Загальний адаптаційний синдром (за Г.Сельє). 2. Рівні організації та механізми психологічного захисту. 3. Поняття про кризу. Класифікації криз. Специфіка психологічної кризи. 4. Адаптаційні можливості особистості й саморегуляція в період кризи. 5. Можливості виходу з кризи. Психологічна допомога в кризових ситуаціях.	ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.	1/1	2/0	8/10	1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 1, 3, 6, 7. 2. Законспектувати механізми психологічного захисту (з прикладами) (конспект).

2	<p>ТЕМА 3: Норма та патологія, здоров'я та хвороба у клінічній психології (семінар №3)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та різновиди норми. 2. Співвідношення понять «патологія» та «розлад». Критерії визначення психічного розладу. 3. Позитивне, негативне, загальне здоров'я. Складові здоров'я. Поняття про внутрішню картину здоров'я. 4. Суть та критерії психічного здоров'я. 5. Поняття «хвороба». Теоретичний конструкт хвороби. 6. Поняття «інвалідність» як крайня форма розладу. Психологія інвалідності. 	<p>ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.</p> <p>ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.</p>	2/1	2/0	8/10	<p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті.</p> <p>Література: 1, 3, 5, 6, 7, 14, 18, 19, 24, 25, 33, 38, 41, 47, 49, 50.</p> <p>2. Навести приклади теоретичного конструкту хвороби (усно).</p> <p>3. Ознайомитися та проаналізувати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Концепцію охорони психічного здоров'я в Україні до 2030 року. URL:http://surl.li/hxozd 2) Проєкт плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року. URL: http://surl.li/pcbmy 3) Національну програмою ментального здоров'я та психосоціальної підтримки «Ти Як?» https://www.howareu.com/ (усно).
---	--	---	-----	-----	------	--

3	<p>ТЕМА 4: Особливості патопсихологічних реєстр-синдромів (семінар №4)</p> <p>1. Поняття про симптоми психічних розладів. Позитивні та негативні симптоми.</p> <p>2. Поняття про синдроми психічних розладів. Різновиди симптомів у синдромі (обов'язковий, додатковий та факультативний).</p> <p>3. Класифікації розладів психіки і поведінки особистості (за МКХ-11 та DSM-5): короткий огляд.</p> <p>4. Патопсихологічні реєстр-синдроми (шизофренічний, афективно-ендогенний, олігофренічний, психогенно-психотичний).</p> <p>5. Патопсихологічні реєстр-синдроми(екзогенно-органічний, ендогенно-органічний, особистісно-аномальний, психогенно-невротичний).</p> <p>Практикум. Студенти у мікрогрупах створюють асоціативній малюнок-схему одного з патопсихологічних реєстр-синдромів.</p>	<p>ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.</p>	2/1	2/1	8/10	<p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 16, 19, 53, 54, 55.</p> <p>2. Створити асоціативній малюнок-схему одного з патопсихологічних реєстр-синдромів (на вибір студента); вказати ознаки синдрому, чинники його виникнення, методи діагностики та корекції синдрому.</p> <p><i>Малюнок-схему та інші види самостійних робіт студенти завантажують на Google-диск. Для цього староста створює загальну папку для групи на Google-диску з назвою «Клінічна психологія та психопатологія_назва групи_рік», а в ній – окремі папки для кожного студента з їх прізвищами. Староста надає доступ до загальної папки викладачеві та студентам групи. Згодом студенти у папку зі своїм прізвищем завантажують матеріали самостійної роботи, підписавши документи «Тема №_назва роботи» (наприклад, «Тема 4_малюнок»).</i></p>
---	---	---	-----	-----	------	---

4	<p>ТЕМА 5: Методологія клініко-психологічного дослідження (семінар №5)</p> <p>1. Мета та завдання клініко-психологічного дослідження. Поняття про психологічний діагноз.</p> <p>2. Нозологічна, описово-феноменологічна та салютогенна парадигми психологічного дослідження.</p> <p>3. Діагностичні принципи-альтернативи розмежування психологічних феноменів і психопатологічних симптомів.</p> <p>4. Етапи клініко-психологічного дослідження.</p> <p>5. Вимоги до оформлення висновку клініко-психологічного дослідження.</p>	<p>ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.</p>	1/0	2/0	8/10	<p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 19, 23.</p> <p>2. Проаналізувати клінічні випадки (кейси).</p> <p>3. Дослідити сімейну історію захворювань на основі методу генограми. Рекомендації зі створення генограми : Кулеша-Любінець М.М. Клінічна психологія: методичні рекомендації (електронне видання). 2-е вид., змінене і доповнене. Івано-Франківськ, 2022. 72 с.</p> <p>Написати висновок про генетичну схильність до того чи іншого захворювання. Генограму студенти вантажать у папку на Google-диск з підписом «Тема 5_генограма».</p>
---	--	---	-----	-----	------	---

5	<p>ТЕМА 6: Основні методи та методики клініко-психологічного дослідження Семінар №6. Методи клініко-психологічного дослідження</p> <p>1. Психологічний експеримент та спостереження як основні методи клініко-психологічного дослідження.</p> <p>2. Різновиди та принципи проведення клініко-психологічне інтерв'ю у клінічній психології.</p> <p>3. Структура клініко-психологічного інтерв'ю. Поняття про психічний статус особи.</p> <p>4. Метод аналізу історії життя та хвороби (анамнез).</p> <p>Практикум. Студенти у мікрогрупах проводять клініко-психологічне інтерв'ю. Оцінка за інтерв'ю виставляється у журнал.</p> <p>Семінар №7. Основні методики клініко-психологічного дослідження</p> <p>1. Методики діагностики пізнавальних процесів (сприймання, уваги, пам'яті, мислення) у клінічній психології. Диференціальна діагностика реєстр-синдромів за цими методиками.</p> <p>2. Методики діагностики емоційно-вольової сфери у клінічній психології. Диференціальна діагностика реєстр-синдромів за цими методиками.</p> <p>3. Методики діагностики особистісних властивостей особистості (методика Дембо-Рубінштейн, методика Спілберга-Ханіна, методика Леонгарда-Шмішека та ін.).</p>	<p>ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.</p> <p>ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.</p>	2/1	4/1	12/20	<p>Семінар №6. Методи клініко-психологічного дослідження</p> <p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 19, 23, 36, 44.</p> <p>2. Провести клініко-психологічне інтерв'ю у парах, де один грає роль «психолога», другий – «клієнта», Через 30 хв. ролі змінюються. Студенти здають викладачеві протокол клініко-психологічного інтерв'ю, підписавши хто які ролі виконував. Виконання завдання є обов'язковим. Студенти, яких не було на заняттях, проводять клініко-психологічне інтерв'ю самостійно і здають протокол інтерв'ю. Також студенти можуть виконати завдання онлайн в Google Jamboard, який створює викладач. Інструкція з роботи у Google Jamboard https://www.youtube.com/watch?v=dIcfUUoK3AU. Студенти роблять скрін клініко-психологічного інтерв'ю, що виконані у Google Jamboard, і вантажать у папку на Google-диск з підписом «Тема 6_інтерв'ю».</p> <p>Семінар №7. Основні методики клініко-психологічного дослідження</p> <p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 19, 23, 36, 44.</p> <p>2. Підібрати методики діагностики (Тест «Малюнок годинника», «Теплінг-тест», методика Шульте,</p>
---	---	--	-----	-----	-------	--

	<p>Диференціальна діагностика реєстр-синдромів за цими методиками.</p> <p>4. Спеціальні методики діагностики розладів психіки у клінічній психології (Опитувальник невротичних розладів, Госпітальна шкала тривоги та депресії HADS, PHQ-2, PHQ-9, міні-мульт ММРІ та ін.).</p> <p>5. Проективна психодіагностика у клінічній психології.</p> <p>Практикум. Студенти у парах проводять психодіагностику психічних процесів та особистісної сфери особистості (Методика Шульте, «10 слів» Лурії та методика «Суттєві ознаки»). Оцінка за протоколи та висновок виставляється у журнал.</p>				<p>Коректурна проба Бурдона, тест 10 слів Лурії, Піктограма Лурії, Тест «Класифікація», Тест «Вилучення», методика Спілберга-Ханіна, Методика Дембо-Рубінштейн, міні-мульт ММРІ, методика Леонгарда-Шмішека, Опитувальник невротичних розладів, Госпітальна шкала тривоги та депресії HADS, Методика діагностики «нейротизму-психотизму», «Суттєві ознаки», «Прості аналогії», Матриці Равена, PHQ-2, PHQ-9, Коротка шкала оцінки психічного статусу (MMSE), Монреальський когнітивний тест (МОСА), Методика кольорових виборів Люшера, Методика дослідження механізмів психологічного захисту, Методика «Дім-Дерево-Людина», Методика «Неіснуюча тварина», Тест незавершених речень, Методика діагностики ставлення до хвороби). Всі методики оформити на одному документі Word та завантажити в папку на спільний Google-диск з підписом «Тема 6 _методики».</p> <p>3. Провести психологічну діагностику особистості з використанням п'яти методик (міні-мульт ММРІ, методика Дембо-Рубінштейн, PHQ-9, Коротка шкала оцінки психічного статусу (МОСА), методика «Піктограма Лурії»). Виконання завдання є обов'язковим. Протоколи з п'ятьма методиками та висновок дослідження студенти вантажать у папку на Google-диск з підписом «Тема 6_протоколи та висновок».</p>
--	--	--	--	--	---

6	<p>ТЕМА 7: Психогенно-невротичний реєстр-синдром (семінар №8)</p> <p>1. Невротичні реакції, невротичні стани, невротичні розлади особистості – співвідношення понять.</p> <p>2. Теорії та чинники розвитку невротичних розладів.</p> <p>3. Класифікація невротичних розладів.</p> <p>4. Особливості діагностики та корекції психогенно-невротичного реєстр-синдрому.</p> <p>Практикум. Студенти демонструють мультимедійні презентації та корекційні вправи з теми. Оцінка за презентацію виставляється у журнал.</p>	<p>ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.</p> <p>ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.</p> <p>ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.</p> <p>ПР12. Застосовувати відповідну наукову інформацію щодо вирішення проблем профілактики, збереження, відновлення здоров'я та реабілітації та оцінювати її за критеріями адекватності.</p>	2/1	2/1	10/10	<p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 1, 3, 5, 8, 12, 15, 17, 19, 21, 23, 31, 44, 45, 53, 55.</p> <p>2. Підготувати мультимедійну презентацію одного з видів невротичних розладів. Для цього студенти діляться на підгрупи по двоє (по троє), готують спільну презентацію і представляють на парі з використанням комп'ютера чи Google-додатків. Кількість слайдів – не більше десяти. У презентації має бути визначення невротичного розладу, його ознаки (критерії діагностики), психотехніки корекції розладу. Презентації студенти, які не були на парі, вантажать презентацію у папку на Google-диск з підписом «Тема 7_презентація».</p> <p><u>Різновиди невротичних розладів:</u> 1. Генералізований тривожний розлад. 2. Соціальний тривожний розлад. 3. Фобічний тривожний розлад. 4. Обсесивно-компульсивний розлад. 5. Дисоціативний (конверсійний) розлад. 6. Соматоформний розлад. 7. Розлад адаптації. 8. Панічний розлад. 9. Неврастенія. 10. Синдром деперсоналізації – дереалізації.</p>
---	---	---	-----	-----	-------	--

7	<p>II семестр</p> <p>ТЕМА 8: Розлади, пов'язані зі стресом (семінар №9)</p> <p>1. Синдром втрати (гостре горе), клінічні ознаки. Етапи переживання горя.</p> <p>2. Поняття про гострий стресовий розлад. Алгоритми першої психологічної допомоги при афективно-шоккових реакціях (істерії, риданні, ступорі, нервовому тремтінні, агресивній реакції, паніці, апатії, страху).</p> <p>3. Поняття та чинники розвитку ПТСР.</p> <p>4. Критерії діагностики ПТСР. Ознаки ПТСР у дітей.</p> <p>5. Діагностика та корекція ПТСР у дітей та дорослих</p> <p>Практикум. Студенти у групах демонструють алгоритм надання ППД при істерії, риданні, ступорі, нервовому тремтінні, агресивній реакції, паніці, апатії, страху).</p>	<p>ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.</p> <p>ПР12. Застосовувати відповідну наукову інформацію щодо вирішення проблем профілактики, збереження, відновлення здоров'я та реабілітації та оцінювати її за критеріями адекватності.</p>	1/1	2/1	6/8	<p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 1, 3, 5, 8, 11, 12, 15, 17, 19, 21, 23, 31, 39, 43, 44, 45, 46, 56, 61.</p> <p>2. Проаналізувати клінічні випадки (кейси).</p> <p>3. Ознайомитися з Протоколом діагностики та терапії ПТСР (NICE). URL: http://surl.li/pdeiy ; з Уніфікованим протоколом допомоги особам з депресією. URL: http://www.mif-ua.com/archive/article/40355; з Протоколом допомоги дітям та підліткам з депресією. URL: http://surl.li/pdehz (усно).</p>
---	---	---	-----	-----	-----	--

8	ТЕМА 9: Психосоматичні розлади (семінар №10) 1. Психосоматичні розлади та соматопсихічні розлади – порівняння понять. 2. Психосоматичні співвідношення в межах норми та розладу. Чинники розвитку психосоматичних розладів. 3. Класифікація психосоматичних розладів (за О. Чабаном, О.Хаустовою). 4. Особливості діагностики та корекції психосоматичних розладів у дітей та дорослих.	ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій. ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість. ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності. ПР12. Застосовувати відповідну наукову інформацію щодо вирішення проблем профілактики, збереження, відновлення здоров'я та реабілітації та оцінювати її за критеріями адекватності.	1/0	2/1	6/8	1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 1, 3, 5, 8, 11, 12, 15, 16, 17, 19, 42, 43, 45, 51, 56, 61. 2. Проаналізувати клінічні випадки (кейси). 3. Ознайомитися зі змістом книги Луїзи Хей «Зціли себе сам» і зробити висновок про методи психокорекції психосоматичних розладів (усно). 4. Опрацювати один з методів психологічної допомоги при психосоматичних розладах, розробити та законспектувати орієнтовну програму психокорекції особи з психосоматичним розладом. Програма містить короткий анамнез життя та розладу особи, гіпотезу виникнення розладу, опис методів психокорекції. Конспект програми студенти вантажать у папку на Google-диск з підписом «Тема 9_програма».
9	ТЕМА 10: Особистісно-аномальний регістр-синдром (семінар №11) 1. Акцентуації та розлади особистості : співвідношення понять. Критерії розладів особистості. 2. Чинники виникнення розладів особистості. 3. Класифікація розладів особистості. 4. Особливості діагностики та корекції	ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій. ПР12. Застосовувати відповідну наукову інформацію щодо вирішення проблем профілактики,	2/1	2/0	6/8	1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 19, 32, 35, 36, 53, 55. 2. Здійснити підбір художніх книг, де описані історії осіб з розладами особистості. Прочитати один з творів і коротко про одну історію розповісти на парі (усно).

	особистісно-аномального реєстр-синдрому.	збереження, відновлення здоров'я та реабілітації та оцінювати її за критеріями адекватності.				
	ТЕМА 11: Афективно ендегенний реєстр-синдром (семінар №12) 1. Особливості прояву депресії у дорослих. Критерії діагностики. 2. Чинники та ознаки депресія у дітей. 3. Біполярний розлад особистості. Критерії діагностики. 4. Психологічна допомога особам з афективно-ендегенним реєстр-синдромом.	ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій. ПР12. Застосовувати відповідну наукову інформацію щодо вирішення проблем профілактики, збереження, відновлення здоров'я та реабілітації та оцінювати її за критеріями адекватності.	2/1	2/1	6/8	1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 1, 3, 9, 12, 19, 30, 41, 42, 44. 2. Ознайомитися з уніфікованим клінічним протоколом допомоги особі з депресією. Зверніть увагу на доказові методи психодіагностики та психотерапії депресивного розладу (усно) (http://www.mif-ua.com/archive/article/40355)
	ТЕМА 12: Шизофренічний реєстр-синдром (семінар №13) 1. Особливості прояву шизофренії у дорослих та дітей. 2. Чинники виникнення шизофренії. 3. Критерії діагностики шизофренії. 4. Психологічна допомога особам з шизофренічним реєстр-синдромом.	ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій. ПР12. Застосовувати відповідну наукову інформацію щодо вирішення проблем профілактики, збереження, відновлення здоров'я та реабілітації та оцінювати її за критеріями адекватності.	1/1	2/0	4/8	1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 3, 4, 7, 19, 32, 53, 2. Здійснити підбір методів діагностики та лікування (психотерапії) шизофренії у дорослих та дітей (усно).
	ТЕМА 13: Олігофренічний реєстр-синдром (семінар №14) 1. Особливості прояву розумової відсталості у дорослих та дітей.	ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп,	1/0	2/0	6/8	1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 3, 4, 7, 19, 32, 53. 2. Ознайомитися з поняттям

	<p>2. Чинники виникнення розумової відсталості.</p> <p>3. Рівні та критерії діагностики розумової відсталості.</p> <p>4. Психологічна допомога особам з розумовою відсталістю.</p>	<p>організацій.</p> <p>ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.</p> <p>ПР12. Застосовувати відповідну наукову інформацію щодо вирішення проблем профілактики, збереження, відновлення здоров'я та реабілітації та оцінювати її за критеріями адекватності.</p>				<p>«інклюзивного навчання» дітей з розумовою відсталістю та напрямками роботи ІРЦ (усно).</p> <p>3. Підготувати аргументи до участі в дискусії «Переваги та недоліки інклюзивної освіти» (усно)</p>
	<p>ТЕМА 14: Органічні реєстр-синдроми (семінар №15).</p> <p>1. Чинники та ознаки деменції.</p> <p>2. Особливості протікання хвороби Альцгеймера, судинної та сенільної деменції.</p> <p>3. Діагностика та психологічна допомога при деменції.</p> <p>4. Чинники, ознаки епілепсії. Особливості першої допомоги при великому епілептичному нападі.</p> <p>5. Ознаки та наслідки контузії (акубаротравми) як найпоширенішої бойової травми. Особливості допомоги при контузії.</p>	<p>ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.</p> <p>ПР12. Застосовувати відповідну наукову інформацію щодо вирішення проблем профілактики, збереження, відновлення здоров'я та реабілітації та оцінювати її за критеріями адекватності.</p>	2/1	2/0	6/8	<p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті.</p> <p>Література: 2, 3, 7, 17, 19, 32, 53, 57, 60</p> <p>2. Здійснити підбір та законспектувати методи профілактики розвитку судинної деменції (конспект).</p> <p>3. Здійснити підбір методів першої допомоги при контузії (усно).</p>

	<p>ТЕМА 15: Спеціальна клінічна психологія (семінар №16)</p> <p>1. Психологія хворих з внутрішніми захворюваннями. Специфіка діяльності клінічного психолога в терапевтичному відділенні.</p> <p>2. Психологія хворих з акушерською та гінекологічною патологією. Специфіка діяльності клінічного психолога в гінекологічному відділенні.</p> <p>3. Психологія хворих в доопераційний та післяопераційний період. Специфіка діяльності клінічного психолога в хірургічному відділенні.</p> <p>4. Психологія хворих з інфекційними захворюваннями. Специфіка діяльності клінічного психолога в інфекційному відділенні.</p> <p>5. Психологія хворих з косметичними вадами та вадами органів чуття. Специфіка діяльності клінічного психолога в дерматологічному відділенні.</p> <p>6. Психологія хворих з онкопатологією. Специфіка діяльності клінічного психолога з важкохворими.</p>	<p>ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.</p> <p>ПР12. Застосовувати відповідну наукову інформацію щодо вирішення проблем профілактики, збереження, відновлення здоров'я та реабілітації та оцінювати її за критеріями адекватності.</p>	-	2/0	6/8	<p>1.Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті.</p> <p>Література: 1, 3, 5, 7, 12, 19, 21, 22, 26, 28, 32, 42, 48, 52, 57.</p> <p>2.Здійснити аналіз психологічних особливостей однієї особи з психічними / соматичними розладами на прикладі, взятому з художніх фільмів. Для цього студенти обирають фільм зі списку (чи власний варіант) і пишуть есе. В есе потрібно вказати назву фільму, рік випуску, ім'я та вік героя, психологічний феномен, що представлений у поведінці героя фільму (описати конкретні ситуації, що це підтверджують) та орієнтовні причини формування феномену. Документ студенти вантажать у папку на Google-диску з назвою «Тема 15_есе». <u>Список фільмів:</u> «Спліт» (Split, 2016), «Все ще Еліс» (2014), «Хороші діти не плачуть» (2012), «Збірка промінців надії / Мій хлопець псих» (Silver Linings Playbook, 2012), «Темпл Грандін» (2010), «Чорний лебідь» (2010), «Брати» (Brothers, 2009), «Сибілла» (Sybil, 2007), «Авіатор» (The Aviator, 2004), «Ігри розуму» (A Beautiful Mind, 2001), «Бійцівський клуб» (Fight Club, 1999), «Краще не буває» (As Good as It Gets, 1997), «Достукатись до небес» (1997), «Форрест Гамп» (1994), «Містер Джонс» (1993), «Пролітаючи над гніздом зозулі» (1975).</p>
--	---	---	---	-----	-----	---

12	ТЕМА 16: Психологія хворого та лікувального середовища (семінар №17) 1. Психологія сучасного хворого. 2. Об'єктивна важкість захворювання та внутрішня картина хвороби. Складові внутрішньої картини здоров'я. 3. Типи психологічного ставлення до хвороби. Поняття про агравачію, симуляцію, дисимуляцію. 4. Психологічні особливості лікувального середовища. Поняття про госпіталізм. 5. Психологія медичного працівника, його комунікативна компетентність. Поняття про ятрогенію.	ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій. ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.	2/1	2/0	6/8	1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 1, 3, 5, 6, 7, 10, 13, 19, 29, 31, 42. 2. Ознайомитися зі змістом статті : Асанова А., Хаустова О. Типові складні ситуації у взаємодії лікар-пацієнт в залежності від особистісних особливостей і психічного стану реагування пацієнта. URL: https://uk.e-medjournal.com/index.php/psp/article/view/125 (усно).
14	ТЕМА 17: Психогігієна та психопрофілактика у клінічній психології (семінар №18) 1. Психогігієна у клінічній психології. Завдання та методи психогігієни. Психоедукація. 2. Поняття про психопрофілактику. Етапи психопрофілактики (первинна, вторинна, третинна). 3. Консультативна діяльність у клінічній психології. 4. Сучасні напрямки психотерапії в клінічній психології. 5. Особливості реабілітації у клінічній психології. Еклектизм і інтеграція методів клініко-психологічної інтервенції.	ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість. ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість. ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на	-	2/1	6/8	1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 1, 3, 5, 8, 11, 14, 17, 20, 29, 32, 34, 36, 37, 50, 51, 56, 60, 61. 2. Провести просвітницький (профілактичний) захід та/або консультацію (за потреби) з питань збереження психічного здоров'я та психологічного благополуччя особистості (план заходу, фотозвіт). Студенти очно чи онлайн проводять просвітницький захід у закладі охорони здоров'я. За відсутності студента на парі він проводить захід в громаді, в закладі освіти тощо. Фотозвіт заходу з коротким

	<p>Практикум. Студенти проводять просвітницький (профілактичний) захід та/або консультацію (за потреби) з питань збереження психічного здоров'я та психологічного благополуччя особистості у громаді, в закладі освіти чи закладі охорони здоров'я (на вибір). Оцінка за проведений захід виставляється у журнал.</p>	<p>норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності. ПР12. Застосовувати відповідну наукову інформацію щодо вирішення проблем профілактики, збереження, відновлення здоров'я та реабілітації та оцінювати її за критеріями адекватності. ПР13. Використовувати модифікації існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності психолога у медичних, санітарно-курортних та реабілітаційних закладах.</p>				<p>коментарем студенти вантажать на свої сторінки у соцмережі з хештегами #пну, #клінічнапсихологія, #психічнездоров'я, роблять скрін сторінки з інформацією про методи збереження психічного здоров'я і вантажать у папку на Google-диск з назвою «Тема 17_психопросвіта». Рекомендації з проведення заходу: Кулеша-Любінець М.М. Клінічна психологія: методичні рекомендації (електронне видання). 2-е вид., змінене і доповнене. Івано-Франківськ, 2022. 72 с.</p>
--	--	---	--	--	--	---

4. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів навчання з навчальної дисципліни, є: - своєчасне і у повному обсязі виконання всіх навчальних завдань, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни; - глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах; - вміння самостійно аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку та розвитку; - вміння застосовувати методи психологічної діагностики та психопрофілактики на практиці; - вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.</p> <p>У першому семестрі оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою (усні відповіді, тестування, виконання самостійної роботи) і виставляється підсумкова оцінка, де мінімум – 50 б.</p> <p>У другому семестрі оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, де 50 балів</p>
--	---

	<p>відводиться на оцінку усних та письмових відповідей студентів (тестування, презентації, виконання самостійної роботи та контрольної роботи) і 50 балів – на оцінювання відповідей студентів на екзамені. Мінімальний бал допуску до екзамену – 25 б. Якщо студенти набирають за 2 семестр чи / та за екзамен 24 б і менше, то вони складають екзамен повторно.</p> <p><u>Поточний та модульний контроль (50 балів).</u> На семінарських заняттях студенти за <i>усну відповідь</i> та <i>письмову відповідь</i> (тестування) максимально можуть отримати 5 балів. При цьому, студенти здійснюють огляд літератури за ключовими поняттями теми, анотують та конспектують першоджерела, оформляють відповіді на питання семінару у вигляді асоціативних малюнків-схем, розглядають клінічні випадки (кейси), дискутують з приводу напрямків психологічної допомоги особам, розробляють просвітницькі заходи чи консультування (на вибір) з питань збереження психічного здоров'я особистості.</p>
	<p>Усне опитування студентів може здійснюватись індивідуально та фронтально.</p> <p>Оцінка «відмінно» ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем курсу, розгляду яких були присвячені лекційні та семінарські заняття. Притім, знання мають бути осмисленими, що виявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до виконання завдань не лише у форматі репродукції, а й з елементами креативності.</p> <p>Оцінка «добре» ставиться за наявність у студента знань щодо більшості тем з дисципліни «Клінічна психологія», які передбачені навчальною програмою. Притім, знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).</p> <p>Оцінка «задовільно» ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з дисципліни, які при цьому не завжди точно ним розуміються і недостатньо повно вербалізуються.</p> <p>Оцінка «незадовільно» ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем з курсу, або ж за наявність часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.</p>

Самостійна робота

Самостійна робота студентів максимально оцінюється залежно від виду роботи.

У першому семестрі оцінка за генограму – 3 бали; за підбір методик діагностики – 3 бали; за проведення 5-ти методик і оформлення висновку клініко-психологічного дослідження – 6 балів; за мультимедійну презентацію одного з невротичних розладів – 3 б. Сукупна кількість балів за самостійну роботу – 15 балів.

У другому семестрі оцінка за розробку орієнтовної програми роботи з психосоматичним розладом – 3 бали; за конспект про методи профілактики судинної деменції – 3 бали; за есе – 3 бали; за проведення просвітницького заходу – 6 балів. Сукупна кількість балів за самостійну роботу – 15 балів.

Вимоги до оцінювання самостійної роботи студентів.

Завдання, що оцінюються у 3 балів:

3 бали виставляється, якщо завдання виконане вчасно і в повному обсязі з дотриманням правил академічної доброчесності, є креативними, відповідає обраній темі і меті.

2 бали виставляється, якщо завдання виконане не в повному обсязі, або дещо не відповідає обраній темі чи вимогам, є певні неточності у змісті, не вказано джерела.

1 бал виставляється, якщо завдання не здано у повному обсязі або невчасно, зміст поданий невірно. 0 балів виставляється, якщо завдання не виконано.

Вимоги до просвітницького заходу з питань збереження психічного здоров'я особистості.

Виступ на просвітницьку тематику є формою самостійної роботи студентів під час вивчення дисципліни.

Метою заходу є поглиблення знань про методи збереження та відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя особистості та спроба практичної реалізації просвітницького напрямку діяльності психолога.

Оцінювання виступу студентів здійснює викладач за орієнтовною анкетой. Критеріями оцінювання є досягнення мети, актуальність теми, відповідність теми виступу та аудиторії, тривалість, доступність викладу, використання унаочнення, дотримання структури виступу, наявність зворотного зв'язку, комунікативні здібності.

Просвітницький захід, що оцінюється у 6 балів:

6 балів виставляється, якщо завдання актуальне, виконано вчасно і в повному обсязі, відповідає обраній темі і меті, триває не менше 15-20 хв., є доступним для аудиторії, використовуються унаочнення, дотримана структура виступу, наявний зворотній зв'язок, проявлені комунікативні здібності, результати представлені у соцмережах (скрін).

5 бали виставляються, якщо завдання актуальне, виконано вчасно, але не в повному обсязі, є помилки; відповідає обраній темі і меті, триває менше 10 хв., є малодоступним для аудиторії, унаочнення не використовуються, дотримана структура виступу, зворотній зв'язок наявний частково, проявлені комунікативні здібності, результати представлені у соцмережах (скрін).

4 бал виставляються, якщо завдання актуальне, виконано вчасно, але не в повному обсязі, є помилки; мало відповідає обраній темі і меті, триває менше 10 хв., є малодоступним для аудиторії, унаочнення не використовуються, не дотримана структура виступу, зворотного зв'язку немає, проявлені комунікативні здібності, результати не представлені у соцмережах.

3 бали виставляється, якщо завдання виконано частково, є помилки, не представлено у соцмережах.

1-2 бали виставляється, якщо завдання не виконано.

Для оперативного опитування студентів на семінарських заняттях використовують **тестовий контроль знань** з тем, які виносяться на самостійне опрацювання. Для цього передбачені завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих, завдання на встановлення правильної відповідності, завдання на встановлення правильної послідовності. Сукупна кількість балів за тест – 5 балів.

Для оперативного опитування студентів на семінарських заняттях використовують *тестовий контроль знань* з тем, які виносяться на самостійне опрацювання. Для цього передбачені завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих, завдання на встановлення правильної відповідності, завдання на встановлення правильної послідовності. Сукупна кількість балів за тест – 5 балів. Завдання з вибором однієї правильної відповіді передбачають перевірку цілої низки знань, умінь, навичок (знання термінів, процесів тощо, уміння конкретизувати, уміння виділяти головне, уміння визначати передумови, причини, сутність розвитку розладів психіки). Завдання вважається виконаним, якщо студент вказав правильний варіант відповіді, і оцінюється у 0,5 бала.

Завдання на установлення правильної відповідності (логічні пари). До кожного завдання подано інформацію, що позначено цифрами (лівий стовпчик) та буквами (правий стовпчик). Виконуючи завдання, необхідно установити відповідності між двома групами інформації, позначеної цифрами та буквами (утворити логічні пари). Кожна правильно визначена логічна пара оцінюється в один бал. Максимальна кількість балів за завдання – 2. Завдання на установлення правильної відповідності. До кожного завдання подано перелік процесів, симптомів тощо, позначених буквами. Їх необхідно розташувати у правильній послідовності. Завдання вважається виконаним, якщо студент визначив правильну послідовність, і оцінюється в 1 бал.

Контрольна робота студентів максимально оцінюється у 10 балів. При цьому. 9-10 б. виставляється, коли питання контрольної роботи розкриті повністю, наведені приклади описаних явищ, подано обґрунтування виникнення того чи іншого явища. 7-8 б. виставляються у разі недостатнього аналізу явища, наведено лише один приклад, питання розкрито не в повній мірі, проте студент дав відповіді на всі питання. 5-6 б. за контрольну роботу виставляється, коли студент не відповів на одне питання контрольної роботи, дав часткові відповіді на решта і не навів приклади описаних явищ. 3-4 б. виставляється, коли студент не відповів на половину питань, проте дав часткові малозмістовні відповіді на решта. 1-2 б. виставляється студенту, який не відповів на жодне питання, або у відповідях не розкритий зміст питання.

Підсумковий контроль (50 балів) здійснюється у формі виконання письмових чи усних завдань або тестових екзаменаційних завдань (за рішенням кафедри). На екзамен виносяться питання програми навчальної дисципліни «Клінічна психологія», типові задачі, завдання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання та застосувати їх для вирішення практичних завдань. Мінімальний бал допуску до екзамену – 25 б. Якщо студент складає іспит на 24 б і менше – він має можливість скласти його повторно. Форми оцінювання в університеті регламентуються згідно Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf) Облік навчальної роботи студентів здійснюється згідно Положення про електронний журнал обліку навчальної роботи здобувачів освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (нова редакція) (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/elektronni-zyrnal.pdf>) У випадку неатестації здобувачів освіти з дисципліни «Клінічна психологія» студенти мають право на повторне вивчення курсу, що регламентовано Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS <http://surl.li/dztlj>)

Накопичування балів під час вивчення дисципліни

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекції (тестування)	10
Семінарські заняття	15
Контрольна робота (2)	10
Самостійна робота	15
Екзамен	50
Разом	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Всього
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15			
Лекції (тестування)				2	2		2			2	2							10
Семінарські заняття			5			5			5									15
Контрольна робота							5					5						10
Самостійна робота								5					10					15
Екзамен																50		50
Всього за тиждень	0	0	5	2	2	5	7	5	5	2	2	5	10	0	50			100

Шкала оцінки: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою (пояснення)
90 – 100	A	відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
80 – 89	B	дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
70 – 79	C	добре (загалом правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
60 – 69	D	задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
50 – 59	E	достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
26 – 49	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)
0 – 25	F	неприйнятно (з обов'язковим повторним курсом)

6. Ресурсне забезпечення

Основна:

1. Боуен Деніс Вступ до клінічної психології. Курс лекцій; пер. О.Карабчук Київ: Горобець, 2018. 152 с.
2. Галецька І. Клініко-психологічне дослідження: навч. пос. Львів, 2015. 242с.
3. Клінічна психологія: навчальний посібник / Укл. Ю. П. Никоненко. К., 2016. 368 с. URL: <http://surl.li/pcbhi>
4. Клінічна психодіагностика: практикум / Редактор-упорядник проф. М. В. Миколайський. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2006. 228 с.
5. Кулеша-Любінець М.М. Клінічна психологія: методичні рекомендації. 2-ге вид., доп. і перероб. Івано-Франківськ: Електронне видання, 2022. 72с.
6. Медична психологія / за заг. ред. С. Д. Максименка. К., 2014. 520 с.
7. Федосова Л. О. Клінічна психологія: навчальний посібник. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2013. 248 с.
8. Чабан О.С., Хаустова О. О. Психосоматична медицина (аспекти діагностики та лікування). 2000.

Додаткова:

9. Андерсен К., Рьокхольт Е. Г., Рісе М. Групи психологічної підтримки для дітей та підлітків, які втратили близьких людей. Методичний посібник, 2017. 224с.
10. Асанова А., Хаустова О. Типові складні ситуації у взаємодії лікар-пацієнт в залежності від особистісних особливостей і психічного стану реагування пацієнта. URL: <http://surl.li/pcbif>
11. Бессел ван дер Колк. Тіло пам'ятає все. Яку роль психологічна травма відіграє в житті людини і які техніки допомагають її подолати / пер. з англ. І. Чорного. К.: Форс Україна, 2021. 464 с.
12. Буцька Л., Шкраб'юк В., Кулеша-Любінець М. Сучасні концепції механізмів виникнення та розвитку больових синдромів невісцерального походження у осіб, що працюють в умовах високих психофізичних навантажень. Огляд літератури. DIGITAL TRANSFORMATION OF SOCIETY: THEORETICAL AND APPLIED APPROACHES / Edited by M. WierzbikStronńska, O.Nestorenko, Monograph 46, University of Technology, Katowice, 2021, 659 с., С. 535-548. URL: <http://surl.li/pcbvi>
13. Ведмідь Н. Методологічні основи типізації суб'єктів санаторно-курортної діяльності. Вісник КНТЕУ. 2012. № 6. С. 72-83. URL: <http://visnik.knute.edu.ua/files/2012/06/8.pdf>
14. Галецька І., Сосновський Т. Психологія здоров'я: теорія та практика. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 338 с.
15. Герман Дж. Психологічна травма та шлях до видужання: наслідки насильства – від знущань у сім'ї до політичного терору. пер. з англ. О. Лизак, О. Наконечна, О. Шлапак. Львів: Видавництво Старого Лева, 2019. 424 с.
16. Гільман А. Ю. Терапевтичний випадок: короткострокова психологічна допомога при тривожному стані клієнта з вираженими психосоматичними скаргами. URL: <http://surl.li/pcbke>
17. Горбунова В.В., Карачевський А.Б., Климчук В.О., Нетлюх Г.С., Романчук О.І. Соціально-психологічна підтримка адаптації ветеранів АТО: посібник для ведучих груп. Львів: Інститут психічного здоров'я Українського католицького університету, 2016. 91 с.
18. Інвалідність і стигматизація у зв'язку з інвалідністю. URL: <http://surl.li/pcbki>
19. Савенкова І. І. Клінічна психологія: [навчальний посібник]. Херсон: ООО «Айлант», 2018. 302 с. URL: <http://surl.li/hmten>
20. Сантандер Х., Рьокхольт Е. Г., Селнес А. Групи психологічної підтримки дорослих, які втратили близьких людей внаслідок різних обставин. Методичний посібник, 2017. 151 с.
21. Спіріна І. Д., Фаузі Є. С., Шорніков А. В., Шевченко Ю. М., Широков О. В., Коваленко Т. Ю., Шевченко І. Ю. Клінічний випадок формування

@Кулеша-Любінець М. М.

- генералізованого тривожного розладу у хворої з переломом кісток носа. URL: <http://surl.li/pcbui>
22. Ендерс Дж. Внутрішня історія. Кишечник – найцікавіший орган нашого тіла / перекл. з нім. К. Меньшикової. Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля». 2016. 288 с.
23. Комінко С. Б., Кучер Г. В. Кращі методи психодіагностики: навч. посіб. Тернопіль: Карт-бланш, 2005. 406 с.
24. Концепція охорони психічного здоров'я в Україні до 2030 року. URL: <http://surl.li/hxozd>
25. Кулеша-Любінець М.М., Олійник Д.В., Лосяк Н.І. Абетка психічного здоров'я як медіапсихологічний ресурс у період пандемії COVID-19. Медіаторчість в сучасних реаліях: протистояння медіатравмі. Видання третє. Матеріали Всеукраїнської наукової інтернет-конференції (з міжнародною участю) (м. Київ, 19 червня 2020 р.); [укладач Чаплінська Ю.С.]. 2020. URL: <http://surl.li/pcbri>, <http://surl.li/gdwct>
26. Кулеша-Любінець М. М. Особливості копінг-стратегій в осіб з ішемічною хворобою серця. Збірник наукових праць: психологія Вип. 21. 2016. С.134-141. URL: <http://surl.li/pcbli>
27. Кулеша-Любінець М. М. Професійно-розвивальна практика у лікувально-профілактичних закладах: програма та методичні рекомендації. Івано-Франківськ: Симфоній форте, 2015. 64 с. URL: <http://surl.li/pcbli>
28. Кулеша-Любінець М. М. Психологічні особливості Я-образу осіб середньої дорослості з ішемічною хворобою серця. Теоретичні і прикладні проблеми психології: збірник наукових праць Східноукраїнського національного університету імені В. Даля, №3 (44). 2017. С.126-136. URL: <http://surl.li/gfash>
29. Курортологія та курорти України : навч. посіб. для самостійної роботи студентів VI курсу медичних факультетів при підготовці до практичних занять з навчальної дисципліни «Медична реабілітація» / уклад. С. М. Малахова, О. О. Черепок, Н. Г. Волох. Запоріжжя : ЗДМУ, 2019. 105 с. URL: <http://surl.li/ggfgm>
30. Максимова Н. Ю., Мілютіна К. Л., Піскун В. С. Основи дитячої патопсихології: навч. посіб. К.: Главник, 2008. 158 с.
31. Медична психологія : в 2-х т. Т. 1. Загальна медична психологія / [Г. Я. Пилягіна, О. О. Хаустова, О. С. Чабан та ін.] ; за ред. Г. Я. Пилягіної. Вінниця : Нова Книга, 2020. 288 с.
32. Медична психологія : в 2-х т. Т. 2 Спеціальна медична психологія / за ред. Г. Я. Пилягіної. Вінниця : Нова Книга, 2020. 3
33. Місшиха Л. П., Кулеша-Любінець М. М. Психічне здоров'я як складова особистісного благополуччя. Психічне здоров'я як складова особистісного благополуччя. Сучасні тенденції спрямовані на збереження здоров'я людини. Збірник наукових праць. Харків, 2020. Вип. 1. С.166-168. URL: <http://surl.li/gfdxi>
34. Мороз Р. А. Психологія травмуючих ситуацій та надання психологічної допомоги: методичні рекомендації. Миколаїв: Ілліон. 2016. 224 с.
35. Москалець В. П. Психологія особистості. Підручник. К., 2021. 364 с.
36. Мушкевич М. І. Клінічна психодіагностика: методичні рекомендації для студентів ф-ту психол. Луцьк, 2006. 170 с.
37. Мюллер М. Якщо ви пережили психотравмуючу подію / пер. з англ.. Д.Бусько, наук. ред.. К.Явна (Серія «Сам собі психотерапевт»). Львів: Вид-во УКУ : Свічадо, 2014. 120 с.
38. Національна програма ментального здоров'я та психосоціальної підтримки. Ти Як? URL: <https://www.howareu.com/>
39. Перша психологічна допомога в гострих стресових ситуаціях: навч.-практич. посіб. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О.А. Моргунов ; [О. І. Федоренко та ін.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 84 с. URL: <http://surl.li/pcbny>
40. ПОРЯДОК ТА УМОВИ надання безоплатної психологічної допомоги особам, які звільняються або звільнені з військової служби, з числа ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, членам сімей таких осіб та членам сімей загиблих (померлих) ветеранів війни членам сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». URL: <http://surl.li/ecmez>

41. Посібник з психічного здоров'я та психосоціальної підтримки Гуманітарна допомога в Україні та сусідніх країнах. Inter-Agency Standing Committee, 2022. URL: <http://surl.li/nwbbz>
42. Практична психосоматика: депресія. Навчальний посібник / За заг. ред. О. С. Чабана, О. О. Хаустової. 2-е видання, доповнене. К., 2021. 216 с.
43. Практична психосоматика: діагностичні шкали. Навчальний посібник / За заг. ред. О. С. Чабана, О. О. Хаустової. К.: ВНТУ, 2018. 108 с.
44. Протоколом допомоги дітям та підліткам з депресією. URL: <http://surl.li/pdehz>
45. Практична психосоматика: тривога. Навчальний посібник / За заг. ред. О. С. Чабана, О. О. Хаустової. К.: Видавничий дім Медкнига, 2022. 144 с.
46. Протокол діагностики та терапії ПТСР (NICE). URL: <http://surl.li/ggfgf>
47. Проект плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року. <http://surl.li/pcbmy>
48. Сулятицький І., Островська К., Осьодло В. та ін. Психолого-корекційний практикум травм війни: навч. посібник. Львів, 2019. 396 с.
49. Титаренко Т. М. Психологічне здоров'я особистості: засоби самопомоги в умовах тривалої травматизації [Текст]: монографія. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. 160 с.
50. Ферреро Бруно 365 коротких історій для душі. Львів: Свічадо, 2012. 456 с.
51. Хомуленко Т. Б. Основи психосоматики: навч.-метод. посібник. Вінниця, 2009. 120 с.
52. Швед М. І., Левицька Л. В. Сучасні технології відновного лікування хворих із гострим коронарним синдромом. К.: Видавничий дім Медкнига, 2018. 176 с.
53. Міжнародна класифікація хвороб 11-го перегляду (МКХ-11). <http://surl.li/fwqlh>
54. Класифікатор хвороб та споріднених проблем охорони здоров'я. <http://surl.li/fwqlh>
55. Довідник діагностичних критеріїв DSM-5 від Американської психіатричної асоціації / пер. з англ. О. Лизак, М. Прокопович; наук. редакція В. Горбунової, Л. Засекиної, О. Плевачук. Львів: Галицька Видавнича Спілка, 2023. 536 с.
56. Mishchukha, L., Cherniavska, N., Kravchenko, V., Vitiuk, N., Kulesha-Liubinet, M., Khrushch, O. (2023). Application of Mindfulness Practices in Work on Stress Reduction during the War. Revista de Cercetare si Interventie Sociala, 81, 25-38, <https://doi.org/10.33788/rcis.81.2>
57. Hryshchenko, S., Beseda, N., Slobodianyk, V., Kulesha-Liubinet, M., Bashtovenko, O., & Tryfonova, O. Neuropsychological Health Technologies. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 2022, 13(3), 166-180. <https://doi.org/10.18662/brain/13.3/360>
58. Sek H. Psychologia kliniczna. Warszawa: PWN, 2006. 2 Т.
59. Sushchenko, L., Lysohor, L., Pavlyk, O., Shvets, O., KuleshaLiubinet, M., & Pavlenko, V. (2021). Neuropsychological Support of Education and Creative Activity of Primary School Age Children with Special Educational Needs. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 12(3), 105126. <https://doi.org/10.18662/brain/12.3/223>
60. Vasylieva, N., Kulesha-Liubinet, M., Trubaieva, K., Dub, M., Ribtsun, Y., & Ivantsev, N. Speech Therapy as a Component of Comprehensive Rehabilitation of Patients with Acute Impairment of Cerebral Circulation. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 2022, 13(3), 181-194. <https://doi.org/10.18662/brain/13.3/361>
61. Voskoboinikova V. V., Kalko K. O., Kulesha-Liubinet, M. M., Nikolaievskaya Yu. V., Samoiluk O. V., Rybalko P., Drogozov S. M. THE EFFECTIVENESS OF MUSIC THERAPY AS A NON-DRUG APPROACH TO THE CORRECTION OF VARIOUS PATHOLOGICAL PROCESSES IN THE BODY. URL : <http://surl.li/ggfhf>

7. Контактна інформація	
Кафедра	кафедра клінічної та реабілітаційної психології, факультету психології
Викладач (і) Гостьові лектори	кандидат психологічних наук, доцент Мирослава Миронівна Кулеша-Любінець
Контактна інформація викладача	myroslava.kulesha@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни	
Академічна доброчесність	У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) студент буде недопущений до здачі підсумкового контролю згідно «ПОЛОЖЕННЯ про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (http://surl.li/dhrfb)
Пропуски занять (відпрацювання)	Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань внаслідок пропущених занять без поважних причин. Відпрацювати пропущені заняття студенти зможуть письмово (виконати тести, написати самостійну роботу та ін.) або усно протягом місяця після пропущеного заняття або протягом тижня КСР. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, виконують всі завдання згідно вимог, проходять тестування за темами (polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf (pnu.edu.ua))
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Роботи повинні бути виконані й представлені студентом у встановлений час, при цьому не пізніше ніж за 1 тиждень до завершення вивчення навчального курсу групою. Ті, хто не виконали тести, практичні завдання, завдання самостійної роботи вчасно, повинні їх виконати, однак оцінка при цьому буде знижена відповідно до розроблених критеріїв. У випадку незадовільного виконання завдань, виявів недобропорядної поведінки, академічної недоброчесності (списування), викладач пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи, а пред'явлені студентом завдання не зараховуються.

Невідповідна поведінка під час заняття	Неприйнятним для студентів Університету є: порушення норм моралі, що включає негідну поведінку; пропуски навчальних занять без поважної на то причини; вчинення дій, що перешкоджають здійсненню навчального процесу; порушення академічної доброчесності.
Додаткові бали	Можливі за бажанням студента (виконання індивідуального завдання, участь у волонтерських проєктах з питань збереження та відновлення психічного здоров'я)
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти здійснюється згідно Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника neformalna_osvita.pdf (pnu.edu.ua)
<p style="text-align: center;">Викладач _____ Мирослава КУЛЕША-ЛЮБІНЕЦЬ</p>	